

Kronika Čechů

V roce 2005 se objevilo na pultech knihkupectví zatím poslední vydání Kosmovy Kroniky Čechů v novém překladu. Neobvyklý zájem čtenářů o tuto publikaci a o dějiny ranného středověku vůbec nás přivedl k myšlence pokusit se vytvořit cyklus hraných dokumentů. V tomto cyklu bychom rádi odvyprávěli příběhy z Kosmy, které doposud přežívají v podvědomí diváků, nebo příběhy, které měly zásadní význam pro vznikající Český stát. Příběhy, jejichž poselství zůstávají až dodnes živá. Nešlo by nám o vyprávění historie na bázi souhrnu dat, událostí, či zasvěcené polemiky historiků. Jde nám o příběh.

Každý díl tohoto cyklu by byl vyprávěn ve třech rovinách:

I/ Samotný příběh. Hranou rekonstruční, ať podrobnou, či v náznacích (otázka výrobních prostředků) bychom citovali přímo kroniku. Byť by se tato část mohla zdát finančně velmi náročnou, tak za pomoci občanských sdružení (www.curiavitkov.cz), která se zabývají popisovaným historickým obdobím, to zas tak zlé být nemusí.

II/ Dialog Kosmas x Šebíř. V dialogů těchto dvou přátel, intelektuálů své doby, představíme motivace, zdroje a úvahy, které mohly vést Kosmu k zapisování dějů o kterých slyšel, četl nebo jim byl sám přítomen. Probošt Šebíř by zastával vždy stranu pochybující. Oponoval by Kosmovi závěry z pohledu řekněme selského rozumu. Častokrát by prezentoval názory, které na popisované děje zastává současná historie. Tento dialog by vždy probíhal na místě, které může mít něco do činění s popisovanou událostí. Ne u všech dílů by byl Kosmovým oponentem Šebíř. Pro díl **Syn proti otc**i se nám nabízí Kosmův syn Jindřich, pro díl **Láska a moc** kronikářova manželka Božetěcha. Jejich úloha by ovšem byla velmi podobná úloze probošta Šebíře.

III/ Glosa historika. Každý díl bude uveden a zakončen komentářem historika mimo obraz. Bude to jakýsi hlas vypravěče, který diváka uvede do dobových reálií a situací. Dá příběhu pevný rámec. V závěru shrne význam vyprávěných dějů na další vývoj Českého státu. Popř. představí nové názory na Kosmou popisované události. Tento hlas „vypravěče“ bude do pořadu vstupovat vždy, kdy by byl děj sám o sobě nejasný. Dopoví pointy, které nemusí být u Kosmy obsaženy. Osvětlí nám vzájemné vztahy osob, které Kosmas nepovažoval za důležité vysvětlovat. Jelikož tato synchronní část bude probíhat mimo obraz, jako její vizuální doprovod se nám nabízí následující: Pomocí záběrů evokujících jakýsi pocit starobylosti (lužní lesy, detaily divokých zvířat, fragmenty architektury, iluminace starých kronik, mince s vyobrazením panovníků či jiné archeologické artefakty, malby ve znojenské kapli) bychom se u diváka pokusili vyvolat pocitové zakotvení v době, kterou bude slovně popisovat historická glosa.

Nechceme tedy argumentovat (a nahrazovat tak historické pojednání), chceme působit spíše emotivně. Nechceme dělat něco jako redukováný hraný film, ale také ne obvyklý dokument, který pouze obrazově ilustruje dané téma. Těžiště výpovědi by mělo zůstat na samotném příběhu a jeho působení na diváka.

Odbornou spolupráci na projektu zajišťuje Centrum medievistických studií AV ČR a UK V Praze (prof Třeštík, prof Žemlička), které se touto problematikou zabývá ve svých projektech (Křesťanství a česká společnost ve středověku, Přemyslovci – budování českého státu).

Na začátku jsme zmínili, že nechceme vyprávět historii. Byla by ale škoda připravit se nedostatkem – řekněme – učebnicové formy o možnost, prezentovat náš projekt na základních a středních školách, veřejných knihovnách či městských úřadech. Proto zamýšlíme zároveň s pořadem výrobu internetových stránek, kde by byly námi popisované děje přece jenom rozšířeny komentáři historiků, archeologů a doprovozeny historickým obrazovým materiálem. Návštěvník by zde našel spoustu užitečných odkazů a informací. S těmito stránkami by co nejužším interaktivním způsobem spolupracovalo DVD s našim projektem.

Po konzultaci s historiky a řekněme dramaturgickému náhledu na možnosti Kosmových příběhů, se nám cyklus jeví jako sedmidílný. Stopáž jednoho dílu by se pohybovala mezi 40 – 50 minutami, s tím, že reálnější je spíše spodní hranice.

Na následujících stránkách je šest předběžných námětů a jeden literární scénář, který by měl posloužit pro představu, jakým směrem bychom rádi projekt směřovali.

David Slabý